

Amfibol-gazdag metabázitok a Cseh Masszívumból és jelentőségük az európai újkőkorban

Antonín Přichystal

Department of Geological Sciences, Masaryk University, Brno, Czech Republic

Pétrequin és munkatársai néhány közelmúltban írott tanulmányukban a (késő-) újkőkori Európát “Jade Európára” és “Réz Európára” osztották fel, a balták anyagára használt legfőbb nyersanyag szerint. Az előbbi Nyugat-Európára, az utóbbi Kelet-Európára terjedne ki. Térképükön mutatkozik egy nagyobb üres folt, nagyjából Közép-Európa területén. Ezt az üres területet értelmezhetjük egy harmadik kulcsfontosságú nyersanyag elterjedési területeként: az amfibol-gazdag metabázitokból készült baltákkal ellátott terület, mely nyersanyag a Cseh Masszívumból (elsősorban a Jizerské hory hegységből) származik. Az első két nyersanyaggal összehasonlítva, az amfibol-gazdag metabázitok felhasználása már a korai neolitikum idején megkezdődik (Közép-Európában 5600 BC körül), majd legnagyobb elterjedését a lengyeli kultúra idősebb szakaszában éri el (4500 BC körül), azaz Közép-Európa keleti részén használatos kronológia szerint a neolitikum és az aeneolitikum határán. A Cseh Masszívum metabázitja elsősorban kaptafa alakú vésőbalták és nyéllukas baltafejek készítésére szolgált, de mellette igen sok kisebb méretű csiszolt kőeszköz is készült ebből az anyagból. Csehországi és ÉNY Morva kincsleletekben gyakran 35-38 cm hosszú vésőbalták is előkerülnek. Az előadás a legfontosabb metabázit nyersanyagforrás (Jizerské hory) komplex vizsgálatával és a nyersanyag közép-európai elterjedésével foglalkozik.